

een boekdeel zou verschijnen over de plaatselijke werkzaamheden en denkbeelden op eugenetisch gebied. De Italiaansche vereeniging voor genetica en eugenetica heeft de publicatie van de twee eerste boekdeelen op zich genomen; vandaar dat een boek met louter door Belgen geschreven opstellen te Rome het licht zag.

Het boek wordt ingeleid door den bekenden Italiaanschen statisticus, prof. C. GINI en door dr. GOVAERTS, den secretaris van de Belgische vereeniging voor praeventieve geneeskunde en eugenetiek. Voorts bevat het een verzameling voordrachten, die bij verschillende gelegenheden zijn uitgesproken door personen met eigen ervaring op het door hen behandelde gebied. Ik noem slechts de namen van GOVAERTS, SAND (secretaris-generaal van de Féd. int. des Croix Rouges), den priester-eugeticus père FALLON, den kinderrechtter SMETS, den embryoloog BRACHET en den anthropoloog VERVAECK. Allen wijzen op den dringenden eisch van een weloverwogen, op wetenschappelijke basis gefundeerde eugenetiek. In een kleine reeks opstellen wordt het geneeskundige onderzoek vóór het huwelijk behandeld.

Zeer lezenswaard zijn de beide opstellen van VERVAECK, het eerste uit 1921, toen hij reeds in het midden zijner crimineel-anthropologische onderzoekingen stond; het tweede in 1928. Zeven jaren langer practische ervaring (VERVAECK heeft o.a. een crimineel-anthropologisch laboratorium in de Forestgevangenis te Brussel) heeft hem nog krachtiger dan in 1921 de meening doen uitspreken, dat het grootste deel der crimineelen niet voor reclas-seering vatbaar is. Het opstel in 1928 is geheel gewijd aan de „Loi de Défense sociale”, destijds in de Belgische Kamer aangenomen, welke wet het mogelijk maakt crimineele psychopathen blijvend, of op zeer langen termijn in kolonies af te zonderen — aldus de maatschappij beveiligend tegen hun funesten invloed als individu, als besmettingsbron der omgeving en tegen de gevolgen van hun defect kiemplasma.

M. A. VAN HERWERDEN.

Dr. W. H. Cox, *Handleiding voor den cursus in de verpleging van Zielszieken*, Deel II, 2de cursusjaar. Uitgegeven door het „Tijdschrift voor Ziekenverpleging” bij Drukkerij en Uitgeverij J. H. DE BUSSY, Amsterdam 1929. Prijs f 2.40.

Het eerste deeltje dezer handleiding reeds vroeger door mij te dezer plaatse besproken, diende ter algemeene oriëntatie der verplegenden in de inrichting en op de ziekenzaal. In het nu voor ons liggende deel worden eenige bijzondere hoofdstukken der verpleging behandeld en tevens enkele vormen van zielsziekte, die vroeger slechts genoemd waren, uitvoeriger besproken.

Wars van alle oppervlakkigheid, vermijgend elke uit het hoofd te leeren definitie, blijkt uit iederen regel, hoe de docent poogt zijn leerlingen de juiste begrippen bij te brengen door zich geheel in hun denksfeer te verplaatsen. Voor de breedheid van opvatting pleit de behandeling van eenige algemeene onderwerpen,

waaraan meestentijds in dergelijke leerboeken weinig aandacht geschonken wordt.

Vooral het uitnemende hoofdstuk over gestalte en lichaamsbouw heeft mij in dit opzicht getroffen.

W. G. SILLEVIS SMITT.

M. DE ABREU, Rio de Janeiro, *Etudes radiologiques sur le poumon et le médiastin*. MASSON et Cie, Paris 1930. Prijs 50 frs.

Dit boek bestaat uit vier gedeelten, waarvan het eerste de „volumétrie pulmonaire”, het bepalen van het volume van longhaarden bespreekt. DE ABREU berekent dit uit de vermenigvuldiging van het oppervlak, dat deze op telephoto's, op 2 M. afstand, vertoonen, met de diepte, welke laatste geschat wordt uit de vergelijking van de sterkte van hun schaduw met subcostale, costale, claviculaire, cardiale, cardiocostale en hepatische schaduw-dichtheden, welke overeenkomen met diepten van 1—15 cM. Beide longen worden in 10 ongeveer gelijke velden verdeeld en dan wordt in percenten uitgedrukt hoeveel longweefsel geïnfilteerd is.

Het tweede gedeelte betoogt, dat een aantal tuberculoselijders à forme discrète (minder dan 2 pCt. van het longweefsel geïnfilteerd) een gunstiger prognose hadden dan zij bij wie 3—8 pCt. van het longweefsel door tuberculeuse veranderingen was ingenomen.

In het derde gedeelte wordt de radiogeometrie van het mediastinum besproken, dat als een „convexo-concave onregelmatige, veelhoek met rechte en gebogen lijnen” wordt beschreven. Nagegaan wordt nu, hoe bij recht en schuin doorvallen der X-stralen de schaduwen van lijnen vlakken, enkele en meer hoeken, contrasterende vlakken, driehoeken en prisma's, omtrekken en contrasten verscherpt of verflauwd worden, en hoe op grond van deze fundamentele stellingen „le mystère du médiastin” kan worden opgelost. Dat wil zeggen voor zoover het de vaatschaduwen van aorta en pulmonalis betreft.

De beoordeeling van het vierde gedeelte valt niet binnen mijn competentie. De bestaande methodes om op teleröntgenographieën aorta-veranderingen te diagnosticeeren worden gecritiseerd en door nieuwe vervangen.

Alles te zamen een eigenaardig boek, welks laatste deel mij het belangrijkste voorkomt.

G. J. HUET.

Dr. BERNARD FISCHER-WASELS, *Die Gasbehandlung bösartiger Geschwülste*. Uitg. J. F. BERGMANN, München, 1930. Prijs: M. 66.—.

Dit werk van 472 bladzijden, ook uitgegeven als Sonderausgabe der *Frankfurter Zeitschrift für Pathologie*, doet verslag van de vele onderzoekingen van den schrijver, hoogleeraar in de algemeene pathologische anatomie te Frankfurt am Main en van zijn mede-